

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E MIRËQENIES SOCIALE DHE RINISË
AGJENCIA KOMBËTARE E ARSIMIT, FORMIMIT PROFESIONAL DHE
KUALIFIKIMEVE

PROGRAM ORIENTUES PËR PROVIMET PËRFUNDIMTARE
NË DREJTIMIN “PESHKIM”, NIVELI I

TIRANË, 2015

Programi orientues për provimet përfundimtare të drejtimit mësimor **”Peshkim”**, **Niveli I** përmban temat dhe kompetencat më të rëndësishme dhe më përfaqësuese

për këtë drejtim mësimor, të trajtuara në lëndët profesionale dhe në modulet e detyruara të praktikës profesionale në të dy klasat e këtij niveli.

Ky program i ndihmon nxënësit të përqendrohen në ato njohuri (koncepte, parime, ligjësi, procedura etj.) dhe kompetenca profesionale, që qëndrojnë në themel të profesionit për këtë nivel kualifikimi. Programi ndihmon, gjithashtu, edhe mësuesit për organizimin e punës për përsëritjen dhe kontrollin përfundimtar të arritjeve të nxënësve.

Për prindërit, ky program jep informacionin për vëllimin e punës që kërkohet të bëjnë fëmijët e tyre dhe ndihmon në caktimin e një regjimi të përshtatshëm ditor për ta.

Për drejtuesit e arsimit profesional të të gjitha niveleve, këto programe krijojnë mundësinë e verifikimit paraprak të shkallës së përgatitjes përfundimtare të nxënësve brenda një institucioni të caktuar shkollor, i cili mund të realizohet duke zhvilluar testime përmbledhëse.

Gjatë punës me këto programe kujdes duhet t'i kushtohet përvetësimit të njohurive dhe kompetencave themelore për këtë nivel kualifikimi, të cilat bëjnë të mundur integrimin e nxënësit/es në botën e punës, por edhe që krijojnë vazhdimësinë e shkollimit të tij/saj në nivelin tjetër.

Gjatë përgatitjes së nxënësve për provimet përfundimtare, është e rëndësishme që herë pas here mësuesit/instruktorët të zhvillojnë testime të nxënësve, me teste teorike apo praktike, që mund t'i hartojnë vetë. Gjatë hartimit të përmbajtjes së tyre duhen mbajtur parasysh njohuritë dhe kompetencat e përfshira në këtë program, si edhe udhëzimet për vlerësimin e nxënësve.

Programi orientues përbëhet nga dy pjesë:

- programi orientues për provimin e teorisë profesionale të integruar;
- programi orientues për provimin e praktikës profesionale të integruar.

A. Programi orientues për Provimin e Teorisë Profesionale të integruar

Programi orientues për provimin e teorisë profesionale të integruar, në drejtimin mësimor "Peshkim", Niveli I është hartuar duke u mbështetur në programet e përgjithshme të lëndëve profesionale, që përmban Skelet-kurrikuli përkatës. Ky program përmban rreth 40% të vëllimit të orëve të lëndëve profesionale, për të dyja klasat e marra së bashku (klasa e 10-të dhe klasa e 11-të).

Lëndët profesionale të përfshira në programin orientues dhe peshat e tyre përkatëse janë:

Tabela 1: Lëndët dhe peshat përkatëse në programin orientues

Nr	Lënda	Vëllimi i orëve për çdo lëndë	Peshat në %
1	Art detar dhe lundrim	47	18
2	Teknologji peshku	10	4
3	Hidrometeorologji	35	14
4	Ihtiologji	29	12
5	Teknikë peshkimi	48	19
6	Rritje artificiale peshku	60	24
7	Njohuri bazë të elektro-mekanikës në anije	22	9
	TOTALI	251	100%

Temat sipas lëndëve janë:

a) Temat nga lënda **“Art detar dhe lundrim”**, kl. 10 dhe kl. 11 (47 orë)

- Kategorizimi i anijeve dhe në veçanti i atyre të peshkimit
- Vetitë lundruese të anijes
- Ndërtimi dhe materialet që përdoren për ndërtimin e anijes
- Cimat, kavot dhe takilazhi në anije
- Emergjencat në anije
- Rimorkimi i anijeve
- Qëndrimi i anijes në spirancë, bovë dhe bankinë
- Sinjalet për parandalimin e përplasjeve në det

b) Temat nga lënda **“Teknologji peshku”**, Kl. 11: (10 orë)

- Teknologjia e përpunimit të peshkut
- Transportimi dhe ruajtja e lëndës së parë (peshkut)
- Ambalazhet dhe materialet ndihmëse që përdoren në stabilimentet dhe çelat frigoriferike

c) Temat nga lënda **“Hidrometeorologji”**, kl. 11: (35 orë)

- Objekti dhe detyrat e Hidrometeo-rollogjisë
- Atmosfera
- Temperatura e ajrit
- Shtypja atmosferike
- Rrymat dhe relievi i fundit të detit

- Masat ajrore dhe frontet atmosferike

d) Temat nga lënda **“Ihtilogji”, kl. 10:**
orë)

(29

- Objekti dhe detyrat e ihtilogjisë. Lidhja e saj me shkencat e tjera
- Ndërtimi anatomik dhe fiziologjik i peshkut
- Veçoritë biologjike themelore të peshkut
- Veçoritë e riprodhimit të peshqve dhe pjelloria e tyre
- Nënrendi i troftave
- Familja e qefujve
- Familja e merlucit, lëvrekut dhe stavridhit

e) Temat nga lënda **“Teknikë peshkimi” Kl. 10 dhe Kl.11:**
orë)

(48

- Teknika e peshkimit në ujrat detare dhe të ëmbla
- Materialet e fijezuara të veglave të peshkimit
- Litarët. Përdorimi i tyre në veglat e peshkimit
- Plueskuesat. Përdorimi i tyre në veglat e peshkimit
- Peshat. Përdorimi i tyre në veglat e peshkimit
- Rrjetat dhe pëlhurat. Përdorimi i tyre në veglat e peshkimit
- Teknika e peshkimit me varg grepash peshkimi
- Teknika e peshkimit me kosha peshkues
- Teknika e peshkimit me gracka peshkatari

f) Temat nga lënda **“Rritje artificiale peshku”, kl. 10 dhe Kl. 11**
orë)

(60

- Peshikultura, zhvillimi dhe rëndësia e saj në ndihmë të agroturizmit
- Rritja e peshqve në ferma peshkimi, në liqene dhe rezervuare
- Tipet dhe sistemet e fermave për rritjen dhe kultivimin e peshqve
- Njohuri mbi ndërtimin e një ferme peshku
- Prodhimtaria natyrale e peshqve
- Rritja dhe kultivimi i peshqve bregdetarë
- Përdorimi i ushqimeve natyrale dhe artificiale për rritjen e peshqve bregdetarë
- Sëmundjet e peshqve dhe masat për parandalimin e përhapjes
- Faktorët fiziko-kimik të mjedisit ujor që në mbarëvajtjen e një ferme peshku
- Ndotjet e ujrave dhe origjina e tyre

g) Temat nga lënda “Njohuri bazë të elektro-mekanikës në anije”, kl. 10 (22 orë)

- Njohuri mbi motorat detarë
- Sistemet tek motorat detarë
- Hidrokarburet dhe trajtimi i tyre

Udhëzime për vlerësimin:

Provimi i teorisë profesionale të integruar do të jetë me shkrim. Rekomandohet që provimi të kryhet me anë të një testi të parapërgatitur nga vetë shkolla. Gjithashtu, rekomandohet që 50% e njësive të testit të jenë me zgjedhje të shumëfishtë (deri në 4 alternativa) dhe pjesa tjetër të jenë njësi testi në formën e pyetjeve me përgjigje të hapur (nxënësi duhet të japë edhe argumentet për përgjigjen e dhënë nga ana e tij/saj), pyetje me përgjigje të kufizuar etj.

Njësitë e testit duhet të jenë të niveleve të ndryshme të vështirësisë, duke ndjekur skemën me tri nivele, si më poshtë:

- Niveli I:** Rikujtimi / Të kuptuarit
Niveli II: Zbatimi / Analiza
Niveli III: Sinteza/ Vlerësimi

Shkolla përcakton numrin maksimal të pikëve të testit dhe harton skemën përkatëse të vlerësimit. Në tabelën në vijim, rekomandohet që numri maksimal i pikëve të jetë 50 dhe shpërndarja e pikëve të bëhet në raport me peshën e çdo lënde dhe nivelet e vështirësisë.

Tabela 2: Ndarja e pikëve sipas peshës së çdo lënde dhe niveleve

Nr	Lënda	Peshat e lëndëve në %	Pikët për çdo lëndë	Ndarja e pikëve sipas niveleve të vështirësisë		
				Niveli I 40% e pikëve	Niveli II 40% e pikëve	Niveli III 20% e pikëve
1	Art detar dhe lundrim	18	8	3	3	2
2	Teknologji peshku	4	3	1	1	1
3	Hidrometeorologji	14	7	3	3	1
4	Ihtiologji	12	6	2	2	2
5	Teknikë peshkimi	19	9	4	4	1
6	Rritje artificiale peshku	24	12	5	5	2
7	Njohuri bazë të elektro-mekanikës në anije	9	5	2	2	1
	TOTALI	100%	50 pikë	20 pikë	20 pikë	10 pikë

Përcaktimi i pikëve për çdo njësi testi bëhet duke pasur parasysh tipin e njësisë së testit. Kështu, njësitë e testit me zgjedhje të shumëfishtë marrin 1 (një) pikë përkundrejt përgjigjes së paracaktuar të saktë, por mund të marrin edhe 2 (dy) pikë

në se përmbajnë jo thjesht rikujtim por edhe analizë dhe llogaritje; njësitë me përgjigje të hapur marrin aq pikë sa kërkesa kanë brenda për brenda tyre (duke mbajtur parasysh edhe argumentimin nga nxënësi); njësitë me përgjigje të kufizuara dhe llojet e tjera të njësive të përfshira në test, marrin aq pikë sa gjykohet nga grupi hartues dhe kjo lidhet me kërkesat që parashtrihen në pyetje dhe niveli i vështirësisë.

Së fundi, skema e vendosjes së notës kundrejt pikëve të fituara rekomandohet të jetë si më poshtë:

Pikët e fituara	Notat
0 - 20	4
21 - 25	5
26 - 30	6
31 - 35	7
36 - 40	8
41 - 45	9
46 - 50	10

B. Programi orientues për Provimin e Praktikës Profesionale të integruar

Programi orientues për provimin e praktikës profesionale të integruar, në drejtimin mësimor "Peshkim", Niveli I është hartuar duke u mbështetur në listën e kompetencave profesionale dhe në modulet e detyruara të praktikës profesionale, që përmban Skelet-kurrikuli përkatës.

a) Lista e kompetencave profesionale për të cilat duhet të vlerësohen nxënësit, **postet e punës** dhe **pikët** për secilën kompetencë:

Nr	Kompetenca profesionale	Detyrat e punës	Pikët
1	Të përzgjedhë, përdorë dhe mirëmbajë mjetet, pajisjet dhe materialet e punës.	Në të gjitha detyrat	5
2	Të respektojë rregullat e sigurimit teknik, rregullat higjieno-sanitare dhe të mbrojtjes së mjedisit.	Në të gjitha detyrat	5
3	Të realizojë nyje (lidhje) detare dhe të përdorë cimave e kavot në anije.	1- Simulim: Realizimi i nyjeve detare duke përdorur sfillaca, abica dhe cimave të përshtatshme për lidhje. Nxënësi të demonstrojë jo më pak se një nyje (lidhje) detare për çdo grup.	15
4	Të qepë dhe përdorë cimave dhe kavot në anije.	2- Simulim: - realizimi i qepjeve të cimave dhe kavove, të përshtatshme për lidhje dhe qepje; - kalimi i cimave dhe kavove në mjetet dhe mekanizmat e instaluar në anije.	15

5	Të përdorë mjetet individuale dhe kolektive të emergjencës në anije	3- Simulim: Situata të emergjencës në anije duke përdorur mjetet individuale dhe të emergjencës kolektive të mbijetesës, si: - xhaketa e shpëtimit; - rrathët e shpëtimit; - kostumi termik; - trapi pneumatik; - mjetet sinjalizuese; - kostumi zjarrdurues; - pajimet zjarrfikëse; - bombolat e ajrit; - bombolat zjarrfikëse.	25
6	Të bëjë trajtimin e pëlhurave dhe veglave të peshkimit.	4 – Simulim: Endja dhe prerja e një rrjete në forma të ndryshme; qepja e dy tegelave rrjetor me madhësi syzash të njëjtë dhe të ndryshme.	20
7	Të realizojë punime të thjeshta ndihmëse elektro-mekanike në anije.	5 - Punime të mirëmbajtjes së filtrave, eliminimit të rrjedhjeve të ujit, izolimit të tubacioneve të shkarkimit me litar dhe beze amianti, etj.	10
8	Të interpretojë leximet e instrumenteve matëse të parametrave meteorologjikë	6 - Leximi dhe interpretimi i matjeve të parametrave meteorologjike.	5
Shuma			100

b) Skema e vlerësimit me nota:

Pikët e fituara	Notat
0 - 40	4
41 - 50	5
51 - 60	6
61 - 70	7
71 - 80	8
81 - 90	9
91 - 100	10

Shënime:

Provimi praktik do të realizohet me anë të metodës së vlerësimit të nxënësve “**me detyra pune**”, të cilat tregohen në tabelën e mësipërme. Nxënësit do të vlerësohen për 8 kompetencat bazë, ku 2 kompetencat e para janë kros-profesionale dhe verifikohen gjatë kryerjes së 6 detyrave të punës.

Në vlerësimin e kompetencave profesionale rekomandohet t'i lihet hapësirë për vlerësim edhe bashkëbisedimit profesional ndërmjet komisionit dhe nxënësit, pasi ai është element i rëndësishëm i secilës prej kompetencave të listuara.

